

27.3.2015

Helsingin yliopiston kansainvälisiä liikkuvuus- ja yhteistyösopimuksia koskevat linjaukset

Kansainvälinen yhteistyö ja erityisesti kansainvälinen liikkuvuus ovat toimintaa, joiden avulla kansainvälistetään yliopistomme opetusta ja opiskelijoiden oppimiskokemusta, tehdään tutkimuksestamme kilpailukykyisempää, muokataan yhteistyöverkostoamme ja lisätään yliopistomme näkyvyyttä kansainvälisesti. Yksiköiden kansainvälinen yhteistyö sekä opiskelijoiden, opettajien ja tutkijoiden kansainvälinen liikkuvuus edistävät omalta osaltaan Helsingin yliopiston strategista tavoitetta nousta maailman 50 parhaan yliopiston joukkoon.

Kahdenvälisillä sopimuksilla täydennetään eurooppalaisten, pohjoismaisten ja muiden kansainvälisten rahoitusohjelmien tarjoamia mahdollisuuksia. Liikkuvuus- ja yhteistyösopimuksia voidaan solmia joko yliopiston tai yksikön tasolla. Helsingin yliopisto ja sen yksiköt solmivat kahdenvälisiä liikkuvuus- ja yhteistyösopimuksia sellaisten yliopistojen kanssa, joiden toimintakulttuuri ja profiili tukevat yliopistomme strategisia tavoitteita ja joiden kanssa yksiköt jo tekevät opetus- tai tutkimusyhteistyötä tai joiden kanssa yksiköillä on tarvetta yhteistyöhön.

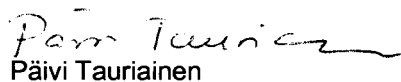
Yliopistontasoiset kahdenväliset liikkuvuus- ja yhteistyösopimukset valmistelee keskushallinnon Opetus- ja opintopalvelut ja sopimukset allekirjoittaa rehtori. Yksikkökohtaiset sopimukset valmistelee puolestaan tiedekunta tai laitos ja sopimukset allekirjoittaa dekaani, jollei yhteistyöyliopisto edellytä myös rehtorin allekirjoitusta. Jos kyseessä on laitos- tai oppiainekohtainen sopimus, sopimuksen allekirjoittaa dekaanin lisäksi laitosjohtaja.

Rehtori

Jukka Kola

Asiantuntija

Päivi Tauriainen

LIITE: Helsingin yliopiston kansainvälisiä liikkuvuus- ja yhteistyösopimuksia koskevat linjaukset

Helsingin yliopiston kansainvälisiä liikkuvuus- ja yhteistyösopimuksia koskevat linjaukset

Yleistä

Kansainvälisillä liikkuvuus- ja yhteistyösopimuksilla eli ns. kahdenvälisillä sopimuksilla tarkoitetaan opiskelija-, opettaja- ja tutkijaliikkuvuutta tai muuta yhteistyötä koskevia sopimuksia, jotka eivät sisällä ulkopuolista rahoitusta, ja jotka eivät ole selkeitä yhteistutkinto-ohjelmia koskevia sopimuksia tai konkreettisia tutkimushankkeita koskevia kansainvälisiä sopimuksia. Sopimukset ovat luonteeltaan yleisiä ja niiden oikeudellinen sitovuus on rajattu.

Erasmus+ – ohjelmissa (EU:n jäsenmaat, Turkki, Islanti, Makedonia, Liechtenstein ja Norja) ja Nordplus (Pohjoismaat ja Baltia) Helsingin yliopisto tekee yhteistyötä yksiköiden solmimien liikkuvuussopimusten kautta. Helsingin yliopisto solmii kahdenvälisiä sopimuksia täydentääkseen eurooppalaisten, pohjoismaisten ja muiden kansainvälisten rahoitusohjelmien tarjoamia mahdollisuuksia. Lisäksi Helsingin yliopisto on mukana erilaisissa yhteistyöverkostoissa, mm. Utrecht-verkosto, ISEP ja UArctic, joiden puitteissa toteutetaan myös opiskelijavaihtoa.

Näillä kansainvälisiä liikkuvuus- ja yhteistyösopimuksia koskevilla linjauksilla edistetään omalta osaltaan Helsingin yliopiston kansainvälisen toiminnan laatua.

Helsingin yliopiston yhteistyöverkosto on maailmanlaajuinen. Kansainvälisiä liikkuvuus- ja yhteistyösopimuksia solmitaan viralliseen koulutusjärjestelmään kuuluvien, oman maansa tai alueensa johtavien ja profiililtaan tutkimuslähtöisten ulkomaisten yliopistojen kanssa. Sopimuksia solmittaessa otetaan huomioon Helsingin yliopiston strategiset tavoitteet ja pyritään ennakoimaan kansainvälistymistrendejä ja liikkuvuutta pidemmällä aikavälillä niin, ettei liikkuvuus- ja yhteistyösopimuksia solmita vain tämän hetken tarpeisiin.

Kansainvälisillä liikkuvuus- ja yhteistyösopimuksia voidaan solmia joko yliopisto- tai yksikkötasoisina. Yksikkö tarkoittaa tässä yhteydessä tiedekuntaa, laitosta tai oppiainetta.

Yliopistotason sopimukset

Opetuksen toimiala neuvottelee, arvioi ja harkitsee aktiivisesti uusien kansainvälisten liikkuvuus- ja yhteistyösopimusten tekemistä sekä voimassa olevien sopimusten uusimista yhteistyössä rehtoraatin kanssa. Myös tiedekunnat, laitokset ja oppiaineet voivat tehdä aloitteita yliopistotason yhteistyösopimusten tekemisestä.

Yhteistyöyliopistojen valinnassa kiinnitetään erityistä huomiota tieteen- ja koulutusalojen monipuolisuuteen (vastaa Helsingin yliopiston tarjontaa), jo olemassa olevaan tutkimusyhteistyöhön (TUHAT-tietokanta) sekä

siihen, että uudet yhteistyöyliopistot täydentävät Helsingin yliopiston yhteistyöverkosta maantieteellisesti ja oppiaineittain.

Lisäksi otetaan huomioon yhteistyöyliopistojen sijoitukset ranking-listauksissa sekä jäsenyydet huippuyliopistojen verkostoissa. Kehittyvien maiden yliopistojen kanssa tehdään sopimuksia myös sen pohjalta, että liikkuvuudella tuetaan yhteistyöyliopiston kansainvälistymisen ja toiminnan kehittymistä. Tiedekuntien asiantuntijoilta pyydetään lisätietoja ja arviointia uusia yhteistyökumppaneita valittaessa, jotta sopimuksen hyödyllisyys ja laatu varmistetaan myös heidän näkökulmastaan.

Sopimusneuvotteluissa selvitetään yhteistyöyliopiston valmiudet toteuttaa liikkuvuutta (esim. opiskelija-liikkuvuuden edellytyksinä opinto-oikeuden myöntäminen saapuville opiskelijoille, kurssien maksuttomuus, sujuva yhteydenpito yliopistojen välillä, todistukset suoritetuista opinnoista sekä viisumi- ja oleskeluluvan puolto). Vaihtojen toteutettavuutta arvioidaan ennen sopimuksen allekirjoittamista *For potential partners* – kyselylomakkeella, jossa vastavuoroisesti kerrotaan Helsingin yliopiston käytännöistä. Liikkuvuutta sisältävä yliopistontasoinen sopimus allekirjoitetaan vain, jos toteutettavuus on todettu hyväksi.

Helsingin yliopistolla on käytössä kolme yliopistontasoisista sopimus pohjaa:

- Memorandum of Understanding (MoU): yhteistyön vahvistaminen tilanteissa, joihin ei sisälly opiskelija- ja opettajaliikkuvuutta, esim. tutkimusyhteistyön taustana, jos yhteistyöyliopisto niin edellyttää.
- Opiskelijaliikkuvuuden sopimus (Student exchange agreement)
- Opettaja- ja tutkijavaihdon sopimus (Teacher and researcher exchange agreement)

Uudessa yliopistontasoisessa yhteistyösopimuksessa käytetään kaikkia yllä lueteltuja tai kahta jälkimmäistä riippuen yhteistyöyliopiston sopimuslinjauksista.

Yksikkötason sopimukset

Yksikkökohtaisissa sopimuksissa yhteistyön perustana on yksikön tarve yhteistyölle ja sopimuksen solmimiselle. Yksiköllä on esimerkiksi jatkuvaa ja toistuvaa tarvetta opiskelija- tai opettajavaihtojen toteuttamiselle saman yhteistyöyliopiston kanssa.

Yksikkökohtaista sopimusta harkitsevan yksikön kannattaa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa olla yhteydessä keskushallinnon opetus- ja opintopalveluihin, jossa yksikköä autetaan sopimustekstin muotoilemisessa Helsingin yliopiston linjausten mukaiseksi ja sopimusaie kirjataan Mobility Online – tietojärjestelmään. Tällöin myös muut tiedekunnat ja yksiköt saavat siitä halutessaan tiedon. Yksikkökohtaisia sopimuksia on mahdollista solmia myös kahden tiedekunnan / laitoksen / oppiaineen yhteistyönä. Opetus- ja opintopalvelut auttaa tarvittaessa yhteissopimusten laatimisessa ja sen varmistamisessa, että sopimus on yliopiston linjausten mukainen.

Opiskelijavaihtoa ajatellen yksiköiden on mielekästä solmia sopimuksia sellaisten ulkomaisten yksiköiden kanssa, joissa on tarjolla kursseja tai muuta osaamista, jota Helsingin yliopistossa ei ole. Yksikön on myös varmistettava, että sillä on tarjota riittävästi englanninkielistä opetusta tänne vastavuoroisesti saapuville vaihto-opiskelijoille. Sopimukseen kirjataan saapuvien opiskelijoiden oikeus valita vapaasti opetusta ja kursseja sopimuksen solmineesta yksiköstä.

Opettaja- ja tutkijavaihdon toteutumista tukee erityisesti yhteistyöyliopistojen koulutuksen ja tutkimuksen korkea taso sekä tieteenalojen vastaavuus Helsingin yliopiston kanssa.

Yksikkökohtaisia sopimuksia varten opetus- ja opintopalveluista on saatavilla:

- Helsingin yliopiston yksikkökohtainen sopimus pohja.
- Liikkuvuussopimusten toteutettavuutta varten yksikkökohtainen *For potential partners* -kyselylomake, joka sisältää myös perustietoja vaihtojen käytännöistä Helsingin yliopistossa ja kysymyksiä, joihin pyydetään vastaus yhteistyöyliopistosta ennen sopimuksen solmimista.
- Ohje sopimuksen allekirjoitusjärjestelyjä varten.
- Ohje allekirjoitetun sopimuksen viemisestä Helsingin yliopiston sopimusrekisteriin ja liikkuvuustietojen osalta Mobility Online –tietojärjestelmään.

Yksikkökohtaisissa sopimuksissa on myös mahdollista hyödyntää Opetus- ja opintopalveluiden yliopiston-tasoisista sopimus pohjista luonnosteltuja yksikkökohtaisia versioita.

Yliopistotasoisien ja yksikkökohtaisten sopimusten sisältö ja solmiminen

Opiskelija-, opettaja- ja tutkijaliikkuvuutta sisältävä sopimus tehdään vain sellaisten yliopistojen kanssa, joiden valmiudet toteuttaa sovittu liikkuvuus on sopimusneuvotteluissa todettu hyväksi.

Opiskelijavaihdon lisäksi sopimukseen pyritään sisällyttämään opettaja- ja tutkijavaihtoa, mikäli se on mahdollista. Akateemisen henkilöstön liikkuvuus on tärkeää, sillä saapuvat opettajat ja tutkijat ovat hyvä resurssi yksiköille. Henkilöstön liikkuvuus myös tukee opiskelijavaihtoa ja sen toteuttamista.

Uuden yhteistyökumppanin kanssa solmittava sopimus on ensimmäisen sopimuskauden osalta aina määräaikainen (3 – 5 vuotta). Ennen sopimuksen uusimista se arvioidaan mm. saadun opiskelijapalautteen sekä toteutuneen volyymin perusteella. Jatkosopimus voidaan tehdä toistaiseksi voimassaolevana, mikäli yhteistyötaho niin toivoo.

Sopimuksissa käytetään Helsingin yliopiston sopimus pohjaa ellei yhteistyöyliopisto muuta edellytä. Siinäkin tapauksessa sopimukseen tulee sisällyttää samat perustiedot kuin Helsingin yliopiston sopimus pohjassa.

Yliopistontasoiset kahdenväliset sopimukset valmistellaan keskushallinnon Opetus- ja opintopalveluissa ja sopimukset allekirjoittaa rehtori. Sopimus ja sen liitteeksi tehtävä taustamuistio tallennetaan yliopiston

sopimusrekisteriin. Lisäksi kopio sopimuksesta ja taustatiedoista tallennetaan Mobility Online – tietojärjestelmään.

Opetus- ja opintopalveluissa vastataan yliopistotason sopimusten koordinoinnista, uusimisista ja toimeenpanon resursoinnista. Opetus- ja opintopalveluissa hallinnoidaan sopimusasioita pitämällä yhteyttä yliopistotasoihin yhteistyöyliopistoihin, seuraamalla sopimuksien toteutumista, antamalla liikkuvuuteen liittyvää neuvontaa ja ohjausta sekä hallinnoimalla ja maksamalla liikkuvuusapurahat ja matkatuet päätösten mukaisesti.

Yliopistotason sopimusten vaihtopaikat ovat lähtökohtaisesti kaikkien 11 tiedekunnan opiskelijoiden ja/tai opettajien ja tutkijoiden haettavana tai rajoitetusti siten, kuin yhteistyöyliopiston kanssa on sovittu. Yliopistotasoisissa sopimuksissa tavoitteena on sopia vähintään viiden opiskelijan vaihdosta vuosittain, jotta mahdollisimman monet eri tiedekuntia edustavat opiskelijat pääsisivät vaihtoon ja vaihtokohteesta saataisiin riittävästi kokemusta ja opiskelijapalautetta.

Yksikkökohtaiset sopimukset valmistellaan tiedekunnassa tai laitoksella ja sopimukset allekirjoittaa dekaani, jollei yhteistyöyliopisto edellytä myös rehtorin allekirjoitusta. Jos kyseessä on laitos- tai oppiaine-kohtainen sopimus, dekaanin lisäksi sopimuksen allekirjoittaa laitosjohtaja. Sopimus ja sen liitteeksi tehtävä taustamuistio tallennetaan yliopiston sopimusrekisteriin. Jos sopimukseen sisältyy liikkuvuutta, sitä koskevat tiedot tallennetaan Mobility Online – tietojärjestelmään.

Yksikötason sopimusten toteutuksen koordinoinnista ja resursoinnista sekä määräaikaisen sopimuksen uusimisesta vastaa se yksikkö, jota sopimus koskee. Sopimusneuvottelujen yhteydessä yksikkö harkitsee sopimuksen sisältämät toiminnot ja niiden laajuuden.

Tiedottaminen

Uusista ja uusituista yliopistojen kahdenvälisistä sopimuksista tiedotetaan yliopistolla kansainvälisen vaihdon palveluiden uutiskirjeissä.

Lisäksi yliopiston ulkoisilla sivuilla on lista yhteistyöyliopistoista, joiden kanssa Helsingin yliopistolla on liikkuvuusopimus sekä tiedot yliopiston yhteistyön tavoista ja sopimusten solmimisperusteista.

Linkki: <http://www.helsinki.fi/for-mobility-partners/>

Sopimusasioihin liittyvänä palveluosoitteena kahdenvälisissä sopimuksissa toimii exchange-agreements@helsinki.fi sähköpostiosoite.